

Vývojová psychologie

Kojenecké období

28 den – 1 rok

Výrazný tělesný vývoj (prudký růst – 76 cm, hmotnost cca 10 kg)

Kojenecké období

- ? **Tělesný vývoj – růst kostry, není rovnoměrný (velká hlava, krátký krk, dlouhý trup, krátké končetiny)**
- ? **Psychický vývoj – nejdůležitější je rozvoj NS, vytváří se podmíněné spoje**
- ? **Na proces zrání navazuje proces vývoje a rozvoje**

Kojenecké období

- ? **Důležitá je raná zkušenost (plynulé, jednotné, promyšlené působení na dítě)**
- ? **Vždy máme na paměti individuální rozdíly dětí (dány vrozenými vlastnostmi CNS – typologií)**
- ? **Klíčový věk – významné kvalitativní změny (3 – 6 – 9 – 12 měsíc)**

Kojenecké období

- ? **Potřeby biologické, tvoří základ**
- ? **Spánek a bdění (nov. 20 hod. spánku, 1.r. 16 hod (noc + 2x den)**
- ? **Nasycení (nov. 6-7x denně, 5 měs. 5x denně), doprovázeno emocionálními projevy, aktivitou dítěte – sání složitý výkon pro dítě**

Kojenecké období

- **Čistoty – vyprazdňování, přebalování, koupání**
- **Tepla – nutná vnější opatření, oblékání, vytápění**
- **Ochrana před bolestí**

Kojenecké období

Potřeby psychické:

Lásky

Jistoty

Bezpečí Podnětů Učení

Kojenecké období

- ? **Emocionální vývoj**
- ? **Kladné emoce – dobrá nálada, spokojenost, radost**
- ? **Záporné emoce – žárlivost, strach, hněv**
- ? **Úsměv - 6-8 týden, odpověď na úsměv dospělého**
- ? **Úsměv – 4 měsíce, hlasitý (škádlivky, dotyk)**

Kojenecké období

- ? **Specifické pouto – 6 měsíc, známý obličej**
- ? **- 7 měsíc stabilní osoba**
- ? **- 12 měsíc sociální kont.**
- ? **Lítost – po 6 měsíci**
- ? **Strach – od 6 měsíce (odloučení od matky)**
- ? **Žárlivost – 9 – 12 měsíc**
- ? **Pláč – hladu, bolesti, strachu (při uklidnění je důl. kvalita sociálního vztahu a ne pouhé nakrmení....)**

Kojenecké období

- ? **Separace (6měsíců – 3roky), přítomnost matky při hospitalizaci**
- ? **Vývoj socializace: = vrůstání do společnosti**
- ? **Mikroskupina – rodiče**
- ? **Dítě není sociálně bezmocné (signalizační prostředky má hned po narození)**
- ? **Emocionální komunikace**
- ? **Nezprostředkovaný emocionální stav**

Kojenecké období

- ? **Poznávací procesy:**
- ? **Zdokonalují se jednotl. analyzátory (mění se dominance)**
- ? **Barevné vnímání od 4 měsíce**
- ? **Myšlení = praktické v činnosti**
- ? **Paměť = znovupoznání (lahev – krmení)**
- ? **Pozornost = novým věcem**
- ? **Řeč = předřečové stádium ou, gr,**
- ? **porozumění slov od dospělého**
- ? **tvoření slov ma-ma, ba-ba**

Vývoj motoriky - kojeneček

- ? **Hrubá motorika – individ. charakter**
- ? **Zákon cefalokaudálního vývoje**
- ? **Zákon centrálně periferního směru (velké svaly – drobné svaly)**
- ? **Převrací se ze zad na bok, na břicho, z břicha na záda, plazí se, leze, posadí se, poklekne, postaví se, chodí samo**
- ?

Jemná motorika

- ? **Týká se ruky dítěte, umožňuje manipulaci s předměty, úchop**
- ? **Cefalokaudální pravidlo**
- ? **Pravidlo palmárního = prvotního uchopení předmětu dlaní (palmární úchop, opozice palce, klešťový úchop)**

Jemná motorika

- ? **1 – 3 MĚS, PROHLÍŽENÍ RUKOU**
- ? **4 MĚS ZÁMĚRNÉ UCHOPOVÁNÍ, ROVNOCENNÉ KONČ.**
- ? **5-6 MĚS DLAŇOVÉ UCHOPOVÁNÍ, VYUŽÍVÁ 4 PRSTY**
- ? **7-8 MĚS OPOZICE PALCE!, ZAČÁTEK MANIPUL. HRY**
- ? **9 MĚS KLEŠŤOVÉ UCHOPOVÁNÍ, MEZI PALCEM A UKAZOVÁKEM**
- ? **Důležitá aktivita, praxe s přiměřenými předměty**

Výchovné problémy a zlozvyky koj. věku

- ? **Prodloužené usínání**
- ? **Cumlání prstů (nesprávné krmení, nedostatek sociálních kontaktů)**
- ? **Nadměrná plačtivost (vynucení přítomnosti dosp.)**
- ? **Zlozvyky u jídla**
- ? **Kývání dítěte („na čtyřech“) fyziologické=příprava na lezení
zlozvyk=nedostatek aktivity**

Batolecí období

- ? **Mladší batolecí období**
- ? **Starší batolecí období**
- ? **Charakteristika období:**
- ? **Důležité funkce – chůze = osamostatnění a řeč=dorozumívání**

Tělesný vývoj:

Zpomalení oproti koj.

Velká fontanela 18 měs uzavěr

Chrup mléčný 20 zubů

Hmotnost o 1-2kg ročně

Výška o 10 cm/6-8cm

Batole

- ? **Spánek, bdění**
- ? **Krmení, stolování**
- ? **Kontrola vyprazdňování (1 rok vysazovat na nočník, 2 roky samo si řekne)**
- ? **Oblékání**
- ? **Návyky**
- ? **City:**
- ? **Vývoj sebeuvědomování**
- ? **Diferencované city (kladné, záporné)**
- ? **Zklamání (pláč, hněv, žárlivost)**
- ? **Sociální vazba s dosp. má význam pro rozvoj řeči a sebeuvědomění**

Vlastnosti dětských citů

- ? **Krátkodobé, reaguje na podněty pro dosp. nevýznamné**
- ? **Přechodný ráz – přechází ze smíchu do pláče**
- ? **Výrazně se projevují navenek**
- ? **Ovlivnitelné- přenosné**
- ? **Rozmanité, jeden cit vyvolá různé reakce**

Podmínky zdravého sebeuvědomí

- ? **JÁ (2r.)**
- ? **Důl.moment hledání místa ve spol., pomoc dospělého**
- ? **Uspokojit samostatnou aktivitu (pomoc-odnést..)**
- ? **Nechat dítě uplatnit svoji vůli (chce pokračovat, jiné děti již ne)**

Poznávací procesy

- ? **Vnímání probíhá v procesu činnosti**
- ? **Souvisí s myšlením a řečí**
- ? **Největší význam zrak a sluch**
- ? **Char. období je koordinace zraku a pohybu ruky=dominantní činnost=manipulace s předměty**

Poznávací procesy

- **Jednotlivé receptory spolupracují**
- **Vývoj schopnosti vnímat třetí rozměr=hloubku**
- **Manipulace s předměty mu umožňuje získat přesnější informace o vlastnostech předmětů**
- **Dítě si začíná uvědomovat rozdíly a podobnost (jablko, míč...)**

Poznávací procesy

- ? **Pozornost, velmi krátká, mimovolná**
- ? **Výchovou rozvoj ustálení pozornosti**
- ? **Vysoká citlivost na rušivé podněty**
- ? **Ovlivnění: zdrav.stav, neuspokojené biolog.potřeby, nevyhovující prostředí, hodně hraček, nepřiměřené nároky**

Poznávací procesy

- ? **Paměť- je mimovolná**
- ? **Zážitky si zapamatuje několik týdnů, měsíců, významné celý život**
- ? **Představivost- na základě zkušeností**
- ? **Projevuje se při hře**
- ? **Při kresbě**
- ? **Předměty mají jiný význam (židle je auto)**

Poznávací procesy

Myšlení a řeč (dříve rozvoj myšlení)

Význam má poznávací funkce

CO JE TO ? TYPICKÁ OTÁZKA

Poznávací procesy

- ? **Myšlení praktické**

? **Myšlení pojmové, myšlenka se promítá do slov a myšlení probíhá nahlas „Lucinka udělá.....“ myšlení monologující**

? **Řeč – pasivní, aktivní**

? **Aktivní řeč- stádla**

? **Stádium slova (18-21 měs, táta-máma)**

? **Stádium autonomní řeči (koko, ha)**

Poznávací procesy

? **Stádium věty (18-24 měs, hají, dá, dej to ham)**

? **Fyziologická patlavost**

? **Převažují podstatná jména (18 m 20-30 slov, 24 m 300 slov)**

? **Slovesa až po 2 roce**

? **Nerozlišují rody (babčkovl, dědečkovl)**

Hrubá motorika

? **Rozvoj vzpřímeného stoje (konec 1r. vratký, 15m jistý, předklon, 18m na špičky, do výponu, sílí svalstvo nohou)**

? **Lezení**

? **Chůze po schodech**

? **Vývoj běhu**

? **Vývoj skoku**

? **Házení a chytání**

Jemná motorika

? **Vývoj pohybů ruky**

? **Zdokonalení klešťového úchopu**

? **Uchopení předmětu v pohybu**

? **Vzrůstá přesnost prstů**

? **Používá hrníčku na pití**

? **Používá lžičku**

15m 2 kostky na sebe

18m 3 kostky na sebe

13m čmárání, tužka v dlani

21m 5 kostek na sebe

24m 6 kostek na sebe

Starší batole

? **Sebevědomí, vzdorovitost, uvědomění „JÁ“**

? **Negativismus asi do 14 měsíce**

- ? **Pozitivní stránka = pomocí vůle se učí správnému a přiměřenému rozhodování**
- ? **Časová orientace**
- ? **Omezení na krátké časové úseky (ted', hned)**
- ? **Myšlení – zobecňování**
- ? **Egocentrické převládá**